

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 6P/109/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8820201694
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Mihóková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2020:8820201694.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou v právnej veci starostlivosti súdu o maloletých, mal. Z. R., T. XX.XX.XXXX, G. R.Š., T. XX.XX.XXXX a Z. R., T. XX.XX.XXXX U. H. Č. XX, toho času X. C. S. Z. M. M. R., zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Vranov nad Topľou, za účasti otca mal. Z.: I. R., T. XX.XX.XXXX, U. Č. H. Ú., U. XXXX, D. T..U.. a matky mal. detí: I. R., T. XX.XX.XXXX, H. Č. XX v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

Súd nariaďuje u mal. detí Z. R., T. XX.XX.XXXX, G. R., T. XX.XX.XXXX Z. Z. R., T. XX.XX.XXXX, trvale bytom Č. XX ústavnú starostivosť, ktorú budú vykonávať v X. C. S. Z. M. M. R. XX, M. R..

Rodičia mal. detí a to otec mal. Z. a matka všetkých troch mal. detí, s ú p o v i n n í platiť výživné na mal. deti vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, podľa osobitného predpisu, vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca vopred na účet X. C. S. Z. M. M. R., začínajúc právoplatnosťou rozsudku.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Podnetom doručeným tunajšiemu súdu dňa 02.07.2020 sa Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou domáhal, aby súd začal konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti u mal. detí R.. Uviedol, že rodina je vedená v evidencii problémových rodín od roku 2006. Maloletá Z. R., T. XX.XX.XXXX, pochádza z manželstva I. R.Š., T. XX.XX.XXXX a I. R. T. XX.XX.XXXX, ktoré bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 4C/191/2006 zo dňa 12.12.2006. Maloletá Z. bola na čas po rozvode zverená do osobnej starostlivosti matky. Rozhodnutím Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn.: 9P/26/2014 zo dňa 02.06.2014 bola maloletá Z. zverená do náhradnej osobnej starostlivosti U. U., T. XX.XX.XXXX. Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn.:6P/191/2015 zo dňa 24.2.2016 bola zrušená náhradná osobná starostivosť a maloletá Z. bola zverená do osobnej starostlivosti matky, tým istým rozhodnutím bol nad výchovou maloletého dieťaťa určený „dohľad“. Dňa 11.10.2017 z dôvodu zhoršenej finančnej situácie a v tej súvislosti zhoršených podmienok pre bývanie bolo matke zabezpečené náhradné bývanie. Bola prijatá spolu s maloletými deťmi do Ú. D. H. Č.. XX. Dňa 20.11.2017 matka spolu s maloletými deťmi predčasne opustila zariadenie, kde nedodržiavala vnútorný poriadok zariadenia a vrátila sa späť do obce Č.. Dňa 21.11.2017 bolo vykonané sociálne šetrenie v domácnosti, kde boli zistené vážne nedostatky.

Vzhľadom na uvedené bolo maloletým deťom Z. R. Z. G. R.Š. uložené výchovné opatrenie vo forme pobytu v špecializovanom zariadení najdlhšie na šesť mesiacov. Maloleté deti boli odovzdané matke dňa 10.12.2018.

Matka a maloletý Z. R., T. XX.XX.XXXX, boli od 17.08.2018 prijímateľmi sociálnej služby v Ú. H.Y., T. Z. -S. I., Z. -S. I..

Matka však zariadenie opustila dňa 25.3.2019. Vrátila sa späť do obce Č.V.. Matka nemá dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie potrieb maloletých detí do budúcnosti. Má viacero dlhov. Od 22.7.2019 boli maloleté deti a matka prijímateľmi sociálnej služby v Domove na pol ceste v Š.G. D.. Zmluva so zariadením bola matke vypovedaná ku dňu 31.1.2020 z dôvodu, že matka nedodrжала podmienky, ktoré mala stanovené.

V podnete sa ďalej uvádza, že matka z dlhodobého hľadiska nie je schopná zabezpečiť starostlivosť o maloleté deti sama. Od 9.12.2019 do 7.1.2020 boli maloleté deti umiestnené v X. C. S. Z. M. D. T. U. na dobrovoľný pobyt. Matka v tom čase pracovala, aby zaplatila dlh na výživnom pre maloleté deti U., ktoré boli zverené otcovi, U. U., T. XX.XX.XXXX. Matka sa opakovane dožadovala umiestnenia detí v centre na čo možno najdlhší čas na dobrovoľný pobyt. V tom čase pracovala ako čašníčka v nočnom bare a priznáva, že poskytovala aj sexuálne služby.

Uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn.: 8P/26/2020 zo dňa 13.02.2020 súd nariadil neodkladné opatrenie a uložil matke mal. detí, I. R.Y., T. XX.XX.XXXX odovzdať mal. deti, Z. R., T. XX.XX.XXXX, I. G. R.Y., T. XX.XX.XXXX Z. I.. Z. R., T. XX.XX.XXXX do starostlivosti X. C. S. Z. M. M. R..

Maloleté deti sa v súčasnosti nachádzajú v starostlivosti uvedeného zariadenia. Aj napriek prijímaným opatreniam v rodine sa sociálna situácia v rodine nezmenila. Aj keď matka uhradila svoje dlhy, v súčasnosti čaká ďalšie dieťa.

2. Uznesením č.k. 6P/109/2020-9 zo dňa 08.07.2020 súd začal z úradnej moci, na základe podnetu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo Vranove n.T. konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti.

3. Matka maloletých detí nesúhlasila s nariadením ústavnej starostlivosti. Otec mal. Alexandry ponechal vec na rozhodnutie súdu a uviedol, že sám bol v minulosti v ústavnom zariadení a preto vie ako sa cíti mal. dcéra.

4. Kolízny opatrovník odporučil nariadiť ústavnú starostlivosť.

5. Súd vykonal dokazovanie výsluchom rodičov, oboznámením rodných listov mal. detí, uznesením tunajšieho súdu sp. zn. 8P/26/2020, správy kolízneho opatrovníka, správy Centra pre deti a rodiny M. R. a na základe takto vykonaného dokazovania zistil tento skutočný stav vecí:

6. Z predložených rodných listov mal. detí je zrejmé, že mal. Z. sa narodila z rodičov I. R. Z. I. R.. U mal. G. Z. Z., otec na rodnom liste nie je uvedený.

7. Podľa výpovede matky, situácia v rodinnom dome, v ktorom sa toho času zdržiava sa zlepšila. Má zapojenú elektrinu aj vodu. Uhradila dlh. Má dostatok šatstva pre mal. deti. Na základe rozhodnutia o dedičstve po starej matke, jej bolo na účet vyplatených 5.000,-- Eur, z ktorých uhradila dlhy a tiež dlh na výživnom u mal. detí U.. Svoje deti má rada, chce sa o ne osobne postarať a myslí si, že starostlivosť by zvládla. Je pravdou, že očakáva narodenie ďalšieho dieťaťa a termín pôrodu je určený na koniec mesiaca september 2020. Nie je stotožnená s nariadením ústavnej starostlivosti. V bare momentálne nepracuje. Jej príjem pozostáva z dávky v hmotnej núdzi. S deťmi je v telefonickom kontakte, s Alexandrou aj prostredníctvom sociálnej siete. Ocenila by, ak by boli deti premiestnené k miestu jej bydliska, z dôvodu osobných stretnutí s nimi.

8. Otec vo svojej výpovedi uviedol, že je nemajetný, býva v útulku vo D. T.U.. Dcéru Z. má rád, sporadicky ju telefonicky kontaktuje, prípadne aj cez sociálnu sieť. Ak by bola mal. Z. v domácom prostredí, je ochotný pomôcť matke v starostlivosti o ňu. U ostatných detí, by túto pomoc prenechal na ich biologických otcov. Nemá vhodné bytové ani sociálne podmienky na to, aby si mohol zobrať Z. do svojej starostlivosti. Prihovára sa za to, aby boli mal. deti premiestnené do X. C. S. Z. M. D. D. T.U..

9. Zo správy kolízneho opatrovníka súd zistil, že uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn.: 8P/26/2020-17 zo dňa 13.2.2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 16.5.2020, súd neodkladným opatrením uložil matke maloletých detí, I. R., T.. XX.XX.XXXX, odovzdať maloleté deti do starostlivosti X. C. S. Z. M. M. R.. Maloleté deti sú od 21.2.2020 v starostlivosti centra. V zariadení sledované pediatrom, majú realizované pravidelné preventívne prehliadky, za sledované obdobie prekonal len bežné detské ochorenia.

Maloletá Z. je od 21.2.2020 umiestnená v samostatnej usporiadanej skupine v X. D. M. R., maloleť G. Z. Z. boli z dôvodu chýbajúcich súrodeneckých väzieb umiestnení v profesionálnej náhradnej rodine. Adaptácia maloletej v zariadení prebiehala spočiatku ťažko, odmietala sa kontaktovať s ostatnými deťmi. Dňa 5.6.2020 vyšetrená na psychiatrickej ambulancii z dôvodu nezvládnutej adaptácie a prejavov sebapoškodzovania. Záverom psychiatrického vyšetrenia je adaptačná porucha, zmiešané poruchy správania a emócií, depresívna porucha správania. Po návšteve psychiatrickej ambulancie maloletá adaptáciu v zariadení po dlhšom čase zvládla, zapája sa do rôznych domácich prác, hrá sa s deťmi a trávi s nimi voľný čas. Z. ukončila X. ročník Základnej školy. V učení dosahovala veľmi dobré výsledky. Maloletá v zariadení absolvovala aj psychologické vyšetrenie, kde boli zistené depresívne nálady. Toho času je výchovne usmerniteľná.

Maloleť G. je od 21.2.2020 umiestnený spoločne s bratom Z. v rodine profesionálneho náhradného rodiča, kde sa obe deti adaptovali veľmi dobre. Mal. G. bol spočiatku bol nepokojný, negatívny, kričal, používal vulgarizmy. Psychológ zariadenia konštatoval, že psychomotorický vývin u maloleteho toho času zhruba zodpovedá jeho veku.

Maloleť Z. je od 21.2.2020 umiestnený spoločne s bratom G. v rodine profesionálneho náhradného rodiča vo D. M.. U maloleteho prevláda pozitívne ladenie, jeho psychomotorický vývin je toho času nerovnomerný.

Matka sa o maloleté deti umiestnené v zariadení zaujímal telefonickou formou, kedy ju zaujímal celkové prosperovanie a zdravotný stav všetkých maloletých detí. Po uvoľnení opatrení z dôvodu COVID-19 matka maloleté deti v zariadení navštívila osobne dňa 9.7., 23.7. a 5.8.2020. S maloletou Z. je v pravidelnom dennom kontakte prostredníctvom sociálnych sietí. Otec maloletej Z. sa telefonicky zaujímal o jej celkové prosperovanie a zdravotnom stave a s maloletou bol aj v telefonickom kontakte. Otec s maloletou udržiava sporadicky kontakt aj cez sociálne siete.

Matka maloletých detí sa v súčasnosti zdržiava v rodinnom dome v obci Č.V. Č.. XX. Jedná sa o starší rodinný dom. Matka maloletých detí je aktuálne tehotná. Došlo k úprave bytových pomerov na strane matky. Uhradila doterajšie dlhy a to z finančných prostriedkov, ktoré zdedila po starej matke. Aktuálny príjem matky maloletých detí pozostáva z dávky v hmotnej núdzi, príspevku na bývanie a ochranného príspevku v celkovej výške 138,10 eur. Z dlhodobého hľadiska však matka nie je schopná zabezpečiť deťom riadnu osobnú starostlivosť z týchto dôvodov:

- má problém samostatne zvládať rodičovské zručnosti, ktoré vyplývajú zo starostlivosti o tri maloleté deti,
- v starostlivosti o deti kládla matka zvýšené nároky na dcéru Z. a jej pomoc, Alexandra na požiadavky matky reagovala negatívne, odvrávala, vulgárne nadávala,
- matka nevie hospodáriť s finančnými prostriedkami, má tendenciu naraz veľa nakupovať, robiť zásoby, avšak následne veľa potravín vyhadzuje,
- matka potrebuje pomoc pri zosúladení všetkých povinností
- u matky sú časté výkyvy nálad. Tento stav sa prejavuje predovšetkým verbálne - má stavy keď kričí, že deti nechce, že už nevládze. Keď sa upokojí, tvrdí opak, že ich miluje a nikdy nedovolí, aby jej ich ktokoľvek zobral.

Všetky tieto informácie sa uvádzajú v správach zariadení, v ktorých boli matka a maloleté deti prijímateľmi sociálnej služby. V správach Z. - S. I. a Z. T..B., C. sa ďalej uvádza, že matka sa nevedela správať, v Útulku narúšala súdržnosť a vzťahy spolubývajúcich matiek, porušovala domový poriadok. Matke a maloletým deťom už v minulosti bola poskytnutá pomoc vo forme zbierky šatstva, zásob dreva, zútlulenie bytových podmienok a vyzeralo to tak, že sa matka vzchopí a dokáže sa o maloleté deti postarať (rôzne nadácie, neziskové organizácie, obecný úrad, spoluobčania v obci, matkini známi, susedia, cudzí ľudia ap.). Matka však nemala dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie potrieb maloletých detí do budúcnosti, resp. nevedela s nimi naložiť. V minulosti sa podrobila psychiatrickému vyšetreniu a bola jej predpísaná medikamentózna liečba.

10. Podľa správ X. C. S. Z. M. D. M. R., matka sa

pred prijatím do zariadenia, deťom dostatočne nevenovala s Z. sa nepripravovala na vyučovanie, nezvládala starostlivosť o mal. G.. Pokiaľ sa týka adaptácie detí v zariadení a ich zdravotného stavu, v správe sú totožné závery, ako v správe kolízneho opatrovníka. Centrum potvrdilo, že matka sa zaujíma o celkové prosperovanie a zdravotný stav všetkých mal. detí a to telefonicky aj osobnými návštevami. Podľa záverov centra proces reedukácie u mal. detí nie je zavŕšený, v zariadení sú pod odborným vedením, mal. G. Z. Z. v profesionálnej rodine prosperujú. Zlepšili sa ich návyky, jemná motorika. Majú radi pohladená a pochvalu. Začínajú si osvojovať pravidlá slušného správania, už nepoužívajú vulgarizmy. Mal. Z. sa adaptovala ľahšie, je u nej prítomné časté striedanie nálad, je priateľská, spolupracuje. Objavili sa u nej zvláštne prejavy správania, bola jej predpísaná medikamentózna liečba.

11. Súd vec takto právne posúdil.

12. Podľa ust. § 54 ods. 2 Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova maloletého dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená a nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, alebo pestúnskej starostlivosti.

13. Podľa § 54 ods. 5 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia, súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

14. Podľa § 55 ods. 1 Zákona o rodine, súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej činnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením v ktorom je mal. dieťa umiestnené.

15. S poukazom na ust. § 55, ods. 3 Zákona o rodine, súd zruší ústavnú starostlivosť najmä vtedy, ak mal. dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, alebo pestúnskej starostlivosti, alebo ak zanikli dôvody pre ktoré bola nariadená.

16. V zmysle § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

17. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

18. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

19. S poukazom na ust. § 81 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannnej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

20. Pri výpočte minimálneho výživného sa vychádza zo sumy životného minima uvedeného v § 2 písm. c) zákona č. 601/2003 Z. z. v platnom znení, teda zo životného minima pre zaopatrené nepľnoleté dieťa, alebo nezaopatrené dieťa, a z tejto sumy sa vypočíta 30%. Výsledok predstavuje minimálne výživné v zmysle § 62 ods. 3 ZR a táto suma toho času činí 29,42 EUR.

21. Súd môže zveriť mal. dieťa do ústavnej starostlivosti, pričom takáto starostlivosť nahrádza osobnú starostlivosť rodičov z dôvodu, že tí ju nemôžu zabezpečiť. Ústavnú starostlivosť tak možno nariaďovať

len v krajnom prípade a nevyhnutný čas s tým, že takáto ústavná starostlivosť musí byť priebežne monitorovaná a hodnotená, a to z hľadiska či sú splnené podmienky pre jej ďalšie trvanie a ako náhle pominú dôvody, tak musí byť nahradená inou formou starostlivosti. Rodinné prostredie je vždy jednoznačne najvhodnejším prostredím pre riadnu výchovu detí.

22. Súd s prihliadnutím na vykonané dokazovanie rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku a nariadil ústavnú starostlivosť u mal. detí. Takéto riešenie považoval vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania a situáciu v rodine, toho času za najvhodnejšie. Rodina je v evidencii problémových rodín od roku 2006. Starostlivosť o mal. deti zabezpečovala ich matka s tým, že deti pochádzajú z viacerých vzťahov a u niektorých otcovstvo nie je určené. Vzhľadom na počet detí a slabé sociálne podmienky, matka situáciu nezvládala. Dve deti boli zverené do starostlivosti ich otca U. U. a ďalšie tri na základe rozhodnutia o neodkladnom opatrení boli zverené do starostlivosti centra pre deti a rodiny. Aj keď do istej miery nastala úprava sociálnych pomerov na strane matky, ktorá uhradila dlh na výživnom pre mal. deti U., dlh na elektrine, býva v rodinnom dome, ktorý nie je kompletne vybavený, aby poskytoval vhodné podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o mal. deti. V blízkej budúcnosti matka očakáva narodenie ďalšieho dieťaťa a je pravdepodobné, že túto záťaž by matka sama nezvládala, čím by bolo ohrozené zdravie a priaznivý vývin mal. detí. Navyše vzhľadom k doterajšiemu spôsobu života, nepredstavuje matka vhodný morálny rodičovský vzor pre deti. Berúc do úvahy tieto skutočnosti, súd nariadil u maloletých detí ústavnú starostlivosť. Ústavná starostlivosť má dočasný charakter. V prípade, že zaniknú dôvody pre jej trvanie, môže byť zrušená a nahradená inou formou starostlivosti.

23. Súd zároveň zaviazal otca mal. Z. a matku mal. detí platením výživného v minimálnej výške, berúc do úvahy jej osobné, zárobkové a majetkové pomery.

24. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku v platnom znení, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove v potrebnom počte vyhotovení.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).